

DE RELATIES VAN MENEER WIERTZ

ANTOINE WIERTZ, HENRI DE GROUX, JEAN DELVILLE, JAMES ENSOR, FERNAND KHNOFF,
FRANÇOIS MARÉCHAL, ARMAND RASSENFOSSE, FÉLICIEN ROPS, LÉON SPILLIAERT

JOEL PETER WITKIN

TENTOONSTELLINGEN IN HET FELICIEN ROPS MUSEUM EN IN HET
MAISON DE LA CULTURE VAN DE PROVINCIE NAMEN
VAN 8 SEPTEMBER TOT 30 DECEMBER 2007

Tweehonderd jaar geleden werd Antoine Wiertz geboren in Dinant, in de Provincie Namen. De Provincie Namen wenst deze bijzondere verjaardag te herdenken met twee belangrijke tentoonstellingen die van 8 september tot 30 december 2007 lopen op twee verschillende plaatsen in de Provincie: in het Provinciaal Félicien Rops Museum en in het Maison de la Culture van de Provincie Namen.

De tentoonstellingen zullen via enkele thema's verschillende aspecten van het werk van Wiertz belichten, zodat de bezoeker zich een globaal beeld kan vormen van zijn oeuvre. De tentoonstellingen willen het publiek echter niet alleen meer vertrouwd maken met de kunst uit de 19e eeuw, maar ook de oudere en de moderne kunst dichter bij elkaar brengen via de confrontatie van de werken van Antoine Wiertz met die van de Amerikaanse fotograaf Joel-Peter Witkin.

De tentoonstelling in het Provinciaal Félicien Rops Museum situeert Antoine Wiertz volop terug in de context van de 19e eeuw. Dankzij de aanwezigheid van werken van Rops, Spilliaert, Ensor, Khnopff, de Groux, en Maréchal, krijgen bepaalde creaties van Wiertz, zoals *Confidence (Ontboezeming)*, *La Coquette habillée (De elegant geklede vrouw)*, *La Liseuse de romans (De romanlezeres)* pas al hun betekenis. In het Rops Museum wordt u als bezoeker ingewijd in de culturele context van die telkens opnieuw verrassende 19e eeuw, via thema's als de onweerstaanbare aantrekking van de femme fatale, de vergankelijkheid en de langzame weg naar de dood.

De tentoonstelling in het Maison de la Culture van de Provincie Namen plaatst het werk van Antoine Wiertz tegenover het onthutsende en uitdagende werk van de Amerikaanse fotograaf Joel-Peter Witkin. Verminkte mensen, marginalen, het stoffelijk overschot van kadavers, en afgehakte hoofden vormen de inspiratiebron van één van de grootste maar ook meest veeleisende fotografen van deze tijd. De duidelijke parallellen tussen het werk van beide kunstenaars, die weliswaar uit een andere tijd stammen maar op creatief vlak zo dicht bij elkaar staan, hebben de organisatoren ervan overtuigd om ze in een dubbeltentoonstelling onder één dak samen te brengen.

Omwille van hun omvang en hun kwetsbaarheid, die te wijten is aan de schilderstechnieken van de kunstenaar, verlaten de schilderijen van Antoine Wiertz slechts zelden hun gebruikelijke stek in het museum in Elsene. In samenwerking met de Koninklijke Musea voor de Schone Kunsten van België, heeft de Cultuurdienst van Namen het grote genoegen u via deze nooit geziene tentoonstellingen het werk van Wiertz in haar eigen gebouwen te mogen voorstellen. Deze kwalitatief hoogstaande thematische tentoonstelling zal zeker in de smaak vallen bij de kunstliefhebbers, of ze nu houden van de Romantiek, het symbolisme, de fotografie of de hedendaagse kunst!

Samen met deze tentoonstellingen worden er diverse activiteiten en animaties voorgesteld aan het publiek (lezing, geleide bezoeken, video projecties, workshops voor tieners, pedagogisch dossier bestemd voor leerkrachten, « Kunst op zondag »: een uitzonderlijke ontmoeting met Joel-Peter Witkin, enz., zie het programma hieronder).

De catalogus die verschenen is bij de uitgeverij Somogy (Parijs) is opgevat als een belangrijk naslagwerk over het leven en het werk van Antoine Wiertz. Twee delen zijn samen in één cassette te koop: het eerste deel behandelt Wiertz en de plaats die zijn werk inneemt in de 19e eeuw (auteurs: Michel Draguet, Christine Dupont, Pierre-Paul Dupont, Bruno Fornari, Martial Guédrón, Christian Pacco, Brita Velghe), en het tweede deel belicht de confrontatie van de werken van Wiertz met die van Joel-Peter Witkin (auteur : Patrick Roegiers).

Antoine Wiertz wordt op 22 februari 1806 geboren in Dinant. Van kleins af aan reeds wil hij zich toeleggen op tekenen. Als hij 14 jaar is loopt hij school in de Academie van Antwerpen. In die kunststad komt hij helemaal in de ban van Rubens. Hij koestert de ambitie om ook grote roem te verwerven. In 1828 neemt hij deel aan de Prix de Rome en eindigt op de tweede plaats. De trotse Wiertz voelt zich gekrenkt in zijn eer en trekt naar Parijs om er de Franse meesters te leren kennen. In 1832 wint hij de Prix de Rome en reist hij naar Italië, waar hij onder meer Michelangelo, Rafael, en Leonardo da Vinci ontdekt. Hij raakt doordrongen van de Romantiek en stelt in 1839 op het Salon van Parijs het schilderij *Le Patrocle (Patroclus)*, dat hij in Rome had gemaakt. De kritiek is niet mals voor zijn werk, met als gevolg dat Wiertz Frankrijk voor altijd de rug zal toekeren. Terug in België vestigt hij zich in Luik. In een leegstaande kerk die dienst doet als atelier maakt hij de werken op grote doeken waarvan hij altijd heeft gedroomd. Na de dood van zijn moeder in 1844 verhuist de kunstenaar naar Brussel. Hij ontmoet er Charles Rogier, minister Binnenlandse Zaken, en in de context van de uitbouw van de jonge Belgische natie een groot kunstliefhebber. Alhoewel Wiertz vooral persoonlijke roem nastreefde, ging hij toch mee in dat patriottisme. Zo laat hij, in ruil voor de nalatenschap van zijn werken, een door de staat gefinancierd kunstenaarsatelier bouwen dat later het Wiertzmuseum zou worden. Toen hij ziek werd liet de kunstenaar de mythologische, historische en religieuze onderwerpen meer en meer achter zich om zich toe te leggen op maatschappelijke of filosofische problemen. Ontbering, zelfmoord, de doodstraf en oorlog vormen stuk voor stuk thema's waarin Wiertz ook een stuk innerlijke pijn gaat drukken. Hij wordt gekweld door het thema van de dood, die hij nu eens rauw dan weer ironisch voorstelt. Antoine Wiertz sterft in 1865. Zijn laatste woorden luiden : *Vaincre Raphaël (Rafaël overtreffen !)*.

Joel-Peter Witkin wordt in 1939 geboren in Brooklyn (New York). Al snel raakt hij enorm geboeid door de fotografie. Op zestienjarige leeftijd maakt de jonge autodidact een reeks foto's voor zijn broer die schilder is. Zijn lens richt zich dan op marginalen van de kermis van Coney Island waar al zijn aandacht getrokken wordt door een hermafrodit en man met drie benen. Van 1958 tot 1967 werkt Witkin verder aan zijn techniek door eerst te werken als fotograaf-assistent. Nadien moet hij tijdens zijn legerdienst veldwerk verrichten en komt hij in contact met dood en geweld, zelfmoorden en ongevallen. De fascinatie voor het morbide die we terugvinden in verschillende beelden van Witkin heeft waarschijnlijk te maken met een aantal tragische gebeurtenissen uit zijn leven, te beginnen met de dood van zijn tweelingzus bij zijn geboorte. Een ander verhaal dat de kunstenaar vaak vertelt gaat over een auto-ongeval waar hij als zesjarig jongentje getuige van was, en waarbij een losgerukt hoofd van een klein meisje tot voor zijn voeten rolde. Vreemd genoeg brengt hij die levendige herinnering in verband met een positief beeld: *Voor mij is er geen verschil tussen een bloem en een afgesneden ledemaat*, zei hij. Vermits hij wordt opgevoed door een zieke grootmoeder, leert

de jonge Witkin zich van meet af aan het idee eigen maken dat een door ziekte verteerd lichaam nog steeds een lichaam blijft. Zijn beelden zijn nauw verwant met die van Weegee of van Diane Arbus, en tonen ons steeds een andere kijk op schoonheid. Met zijn aanpak wil Witkin niet zozeer provoceren (zelfs al zijn zijn beelden duidelijk subversief), dan wel op zoek gaan naar het *Unheimliche*. Zo aarzelt hij niet om met echte kadavers te werken, of om zijn modellen (dwerfen, verminkte mensen en anderen) op te sporen via advertenties. Via een esthetische bewerking gaat hij sommige weerzinwekkende beelden verfraaien. Deze bewerkingen van de negatieven, zoals het afkrabben, het onderdompelen in verschillende oplosmiddelen, verzachten de rauwe werkelijkheid van de beelden en verhogen hun visuele kracht. Sinds enkele jaren woont Joel-Peter Witkin in Albuquerque in Nieuw-Mexico, van waar hij nog slechts enkele foto's per jaar laat verschijnen.

Praktische informatie:

De tentoonstellingen lopen van 08/09 tot 30/12/2007

Provinciaal Félicien Rops Museum

Rue Fumal, 12 – 5000 Namen

Alle dagen open van 10u tot 18u, behalve op maandag en op 25 december

www.ciger.be/rops - rops@ciger.be

Maison de la Culture

Provincie Namen

Av. Golenvaux, 14 – 5000 Namen

Alle dagen open van 12u tot 18u, behalve op 25 december

www.province.namur.be - arts.plastiques@province.namur.be

Gecombineerd ticket: 5 €

Reductie : 2,5 €

Vrije toegang op zondag: 09/09, 07/10, 04/11, 02/12

Rondleidingen : 081/ 22 01 10

Catalogus in twee delen, samen in één cassette, uitgeverij Somogy (Parijs), 184p., 90 kleurillustraties.

Prijs: 34 € - enkel in het kader van de tentoonstelling zal men de delen afzonderlijk kunnen aankopen:

Deel I : 24,50 €, Deel II: 15,50 €.

Randactiviteiten

Provinciaal Félicien Rops Museum :

18/09/2007 om 20u : Lezing van Christian Pacco, kunsthistoricus en auteur van de catalogue, over *Antoine Wiertz, héros romantique (Antoine Wiertz, romantische held)*. Prijs : 2€.

13/12/2007 om 12u00 : Concert van romantische muziek door de leerlingen van het IMEP: De Bériot, Vieuxtemps, Ravel en Rossini. Prijs : 5€ (met collatie)

07/10/07 en 04/11/07 : Rondleidingen van tentoonstellingen door Pierre-Paul Dupont aan Félicien Rops Museum om 15u en Olivier Duquenne aan Maison de la Culture om 16u. Vrije toegang.

Maison de la Culture :

07/10/07 en 04/11/07 : Rondleidingen van tentoonstellingen door Pierre-Paul Dupont aan Félicien Rops Museum om 15u en Olivier Duquenne aan Maison de la Culture om 16u. Vrije toegang.

09/10/2007 om 14u 30 : Lezing door Olivier Duquenne, kunsthistoricus en criticus, *Wiertz/Witkin, anatomie de l'effroi (Wiertz/Witkin, anatomie van het afgrijzen)*, in het kader van de cyclus « Jeunesse et arts plastiques » (Jeugd en beeldende kunsten). Prijs : 2€.

« Kunst op zondag » : uitzonderlijke ontmoeting met Joel-Peter Witkin, vrije toegang. (onder voorbehoud)

Pedagogisch dossier verkrijgbaar op de webpagina www.ciger.be/rops/dossierpeda

De tentoonstellingen zijn een organisatie van de Service de la Culture (Cultuurdienst) van de Provincie Namen.

In samenwerking met de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België.

Logos : provincie, Rops museum, CFWB, nationale loterij, la première, la libre, le vif, colorisprint, mobull, propaganda ?, Eeckman ??